

פְּלִיאוֹת חֻמָּה

אבל לפעמים אדם מתעורר בבוקר, ונחה עליו רוח, הוא חש שהוא חייב להתקדם במשהו היום, מיד צפוי בזיכורו גם כמה חלונות שהיו לו ביום האתמול, או כשלונות ומחסומים שמלווים אותו זה תקופה. והוא גומר בליבו אומר, שלא עוד! היום הוא הולך להשתנות. זהו הרעיון המבליש ככפפה על רצון פנימי, טהור. וכשהוא פוסע על המסלול הרגיל, שגם אתמול או בתקופה האחרונה הוא צעד בו, חוזרות גם הסיבות המונעות לשלוט עליו, וההבזק הרעיוני שהאיר בו מיד בעמדו ממיטתו, כמו כל הבזק מהיר - כבה. וחושך. ואפילה.

בפרשתנו התבשרנו שישנו כלי יישומי, שאינו צריך להיות יישום מעשי ממש, אלא שהוא מאריך את ההבזק וממשיך אותו, גם אל תוך בוציית הגשרה. הנדר. הנדר הוא באמא [בינה], והתוקף שלו הוא מאבא [חכמה]. בלי התוקף אין כל תועלת או יותר נכון אין כל מהות לנדר. אבל מאחר ואנחנו משופעים ברגעים של חכמה, ברגעים של רצונות נעלים הנובעים מעוצם נשמתנו הטהורה, יש לנו בהחלט צורך להשתמש בנדרים. זהו כלי יעיל ביותר. כלי שממשיך את תעצומת הנפש הרגעית ונותן לה קיום ותוקף.

וכמו שראוין בחוש מכל מי שרוצה להרגיל את עצמו באיזה קדשה ופרישות שנוצאים הרבה פעושים נדר או שבוועה על זה כגון להתענות איזה יום או שלא לאכל דבר מן החי איזה זמן או לתן צדקה יותר מכחו וכיוצא בזה. ולכאורה הדבר תמוה, ממה נפשך, אם יש בכחו להתגבר על יצרו יוכל להתגבר בלי נדר ושבוועה. ואם מתירא שיתגבר יצרו עליו מה יועיל הנדר. אך בזה ראוין גדל כח הנדר בשרשו והעקר כשמוציאו בפיו שצא על ידי הנדר עולה לבחינת פליאות חכמה ששם שרש הבחירה. ומשם יקבל כח על ידי שמוציאו הנדר בפיו שיכול להתגבר על מה שצדקו להתגבר. ובנדאי גם אחר כך כשעשה נדר גדול. יש כח להבחירה להטותו חס ושלום חס ושלום הי הבחירה יש לה כח גדול מאד. ועל כן הזהירה התורה מאד שישמר לקיים את נדרו ויכפל היוצא מפיו יעשה. אבל העקר הוא שעל ידי הנדר יש לו כח רבה יותר להתגבר על יצרו.

ותעלה את מסילות הבית על דרך המלך. וכך גם הפוך. כל עוד שיש שלום בית בין אבא לאמא, אזי האבא חושב יותר בקיומו או במילים ספורות. ואמא, ויצרת כללים ברורים בשבילם, בשביל שהילדים יבינו ויישמו. כשאינן קשר בין החוטים הדקים שטווה האבא, לבין ההבנה של אמא ויצירת הכלים על ידה - אז אין שלום בית. אפשר ללמד אותם לאט איך לקשר, אפשר לעבוד איתם לסלק את ההתנגדות ולהסכים לקשר הטבעי. ואם זה לא הולך, אז לא בהכרח שהבית מתנהל על ידי "אבא ואמא". והתוצאות בילדים. או שהם צדיקים גדולים מדי, או שהם צדיקים קטנים מדי. טוב, אינני רוצה כעת לדבר על זוגיות, אבל נמרחנו קצת. לא נורא - זה גם חשוב.

ובכן, תכונות האב והאם הבונים יחד את קינם, ומחנכים את גוזליהם - קיימים גם בתוך האבא עצמו ובתוך האמא עצמה, הבונה את אישיותו/ה העצמית, ומייעלים את מידותיהם. בתוך אבא, יש אבא ואמא וילדים. ובתוך אמא יש אבא אמא וילדים. ובתוך הילדים יש אבא ואמא וילדים - נדבר כעת על אבא, רק בשביל אחריות השפה, והוא הדין לכל יצורי אנוש. יש לאדם רעיונות, שהם הבזקים רגועים, ויש לו כלים יישומיים לרעיונות אלו, עד שהם ואם הוא פועל בעקביות, הוא מפנים את החידושים ועושה מהם חלק מאישיותו והרגליו. הכלים הישומיים אינם יכולים לבוא ובוודאי שלא להתקיים, רק באם קודם להם ההבזק הרעיוני, הוא בעצם השלד, שעליו נבנים לתלפיות הקומות והמרפסות, המעידות כי אכן נעשתה כאן "עבודה", עבודה פנימית גם כן, שהיא הרעיון. עוצמתו של הרעיון נעוצה גם בכך, כי היא מאוחדת מאד עם הרצון השרושי, הכוסף למשהו חדש. לא פעם, לאחר יישום הרעיון, יכול הרצון עדיין לפעוע בתוך האדם, ולא להיות מרוצה, אך לאחר שירוד לרעיון, לא יוכל הרצון לבעוט בחוסר סיפוק, כי הרעיון אף הוא מופשט הוא, כמעט כמו הרצון.

לא פעם פוקח יהודי את עיניו בבוקר, וטעם חמצמץ של שגרה משעממת עולה בפיו, היא גורמת לו לעייפות ותחושה שהוא חייב להיקרע מהמיטה, ולצעוד לעבר היום החדש, עם אותם ניסיונות, ואותם ניסיונים.

מבואר בעץ חיים (שער הכללים פרק ז) שהנדרים הם בבניה והשבוועות הם במלכות (נוקבא דאי), ואם כן היה אמור להיות הנדר חמור יותר מהשבוועה, אלא שדא עקא, מכיוון שהשבוועה נמוכה יותר, יש בה יותר אחיזה לחיצוניות ולהיזק, לכן חלילה לעולמים להנזק יותר מעבירה על שבוועה מאשר עבירה על נדר. ובשער רוח הקודש (תיקון עון נדרים ושבוועות) כתב, שעולה מהדברים, שבין הנדר ובין השבוועה הם בחינת נקבות, אשר יש להם שני בחינות בעל - אבא לאמא, וד"א לנוקבא. וזהו שנאמר (מדרב"ד ז') 'ל כל נדר וכל שבוועת אסר לענת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו', והיינו שהקיום והתוקף של הנדר והשבוועה הוא על ידי הבעל - על ידי הזכר שלעומת הנוקבא.

קודם שנסביר את עניין הנדר. נסביר את עניין הדכר והנוקבא, ומבשרי אחזה - מהשפעת האב והאם על תהלוכות הבית וחיון הילדים. האמא היא זו שנגישה אל הילדים, היא זו שמתרועעת אחריהם, מתרועעת איתם בכל שעותיהם מאז שובם מבית תלמודם (או רח"ל מהצהרונים). היא גם זו שחוזרת ותובעת את חינם בדרך השרה והטוב. עושה להם מבצעים, מזכירה להם את תפקידיהם ואת המטלות שעליהם לעשות וכו'. נדבר על המבצעים. על מה האמא עורכת מבצע, עושה ויואים ואיקסים מבטיחה פרטים ולפעמים גם נותנת. בדרך כלל על דברים שהיא יודעת שהם בנפשו של אבא. אם אבא רוצה שהבית יהיה מסודר ומאורגן, היא תעשה את המבצע על סידור החדר והצעצועים. אם אבא רוצה שהילדים יהיו בעלי מידות טובות, היא תעשה את המבצע על "דיברתי בנחת ולא הרבצתי לאחיי ואחיותיי". אם אבא רוצה שהילדים יהיו מלומדים היא תעשה מבצע על קריאה, ואם תלמידי חכמים וצדיקים - אז לימוד משנה אחת לפני כניסה למיטה, וקריאת שמע מתוך הכתב. גם כשאבא ואמא "לא משדרים על אותו גל", דהיינו למשל, שאבא פרפר ואמא צדיקה ואדוקה, אז היא תעשה מבצע שאחוז בפנימיות ליבו של אבא, כזו פנימיות שלפעמים הוא עצמו לא מודע אליה. ובמשל שלנו, אבא שמרשה לעצמו להיות "פרפר" שמח באשתו וסומך עליה שהיא תעשה עבורו את העבודה

עטרת פז ממחשבת המוסר

הרפו ודעו כי אני האלוקים

הקורונה באה אלינו כדי להיות! ולא בשביל ללכת, אי אפשר לגרש אותה כמו שגמרים זבוב טורדני. יש לה מסרים להעביר וצריך להפנים אותם, להפנים עמוק. לשום נשימה עמוקה ולקחת ל-ראות! שיכנס טוב טוב בלב. וידעת והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, הוא השליט! אז מה לנו כי נדמיינו כי אנו מנהלים את העולם, כשאדם לא יכול לתכנן חתונה אפ' לעוד שבוע, בכל רגע נתון הוא יכול להכנס לבידוד לעזוב הכל ושהעולם יסתדר בלעדיו... אימרה נעמית אומרת, אם אתה רוצה להצחיק את הקב"ה... הספר לו את התכנית שלך... הפסוק אומר את זה קצת אחרת "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". בתהילים כתוב "שפת לא ידעתי אשמע" היינו, ב- תשס נשמע כל הזמן 'לא ידעתי', מתי החתונה? לא יודע, מה יהיה? לא יודע... כל המחלה הזו, לא יודע אחד גדול. חשבתי לכתוב על הרפיה שהקב"ה רוצה ללמד אותנו בתקופה זו. עוד אני וישב לכתוב עובר לידי יהודי שכבר למעלה משלוש שבועות כאן, שאלתי מה קורה? עשית שוב בדיקה? כן, נו ומה? חייבו! אמרו לך איזה עיצה מה לעשות? כן, סבלנות! זה הענין של הרפיה. בס"ד מצאתי משהו יפה על סבלנות.

הסבלנות, כפשוטה, היא כח לסבול. להתמודד עם מה שלא הולך כצפוי, טלפון שלא נדלק, מכשיר שלא מגיב, אדם שמאחר לפגישה, נכונות לסבול את הנעשה, תוך שליטה עצמית מבלי לאבד עשתונות. **סבלנות**, היא להמתין לאיטובוס המאחר זמן רב בלי להתעבב כלים להלחץ, רגוע, שלו. **סבלנות** היא לראות את הילדים בבית משתוללים יתר על המידה, ולהמשיך לנהוג כלפיהם בנינוחות וברגיעה.

סבלנות, היא היכולת לגלות איפוק, לא להגיב מיד, להיות מסוגל להתמודד פרק זמן מסוים עד הצער הבא, לא להאבד מול כל טערה. סבלנות, היא היכולת לקחת את הדברים בפרופורציה, לגלות כושר עמידה, לעבד את הנתונים בשלווה, כדי לקבל את ההחלטה הנכונה.

בעולם הטכנולוגי של ימינו, התחרות העזה ניטשת דווקא על המהירות. כולם נחפזים, רצים. המכשירים שלנו מתחרים ביניהם מי יגיב יותר מהר, מי יעבד נתונים בזריזות יתירה, מי יצליח לעקוף. מה יותר מהיר יותר טוב. אך בחיים האמיתיים - החיפזון והחזירות הם כלים הרסניים, מועדים לפורענות. רק הסבלנות, לקבל כל דבר ברוע, לא להילחץ ולא להישבר, להישאר נינוח ורגוע - רק כך ניתן להצליח, להתמודד, ולהשיג.

איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם? דנו התנאים במסכת אבות, עד שהוסכם כי הדרך היא 'לב טוב'. ומהו אותו לב טוב? כיצד הוא מתבטא? מחדש רבינו יונה, **כי לב טוב זה מידת הסבלנות!** כי אדם טוב לב - הוא אדם סבלן, שהלב שלו טוב מספיק כדי להישאר בסבלנות וברוע בכל משבר ומצב. כשאדם מתמודד מול קושי ונותר איתו ויציב רגוע ושלו - זה סימן, יש לו לב טוב. **סבלן** הוא אדם סמוך, נינוח, מקבל את מה שעובר עליו מתמודד עם קשייו בקור רוח, אינו מאבד עשתונות. כל זה רק, אם יש אמונה פשוטה! **שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עושה ויעשה לכל המעשים.**

לעטר פתורא דרושים נאים לפרשת השבוע

בנוי חרב ובנוי

א"ר חייא רבה מתחלת ברייתו של עולם צפה הקב"ה בהמ"ק - בנוי, חרב, ובנוי. "בראשית ברא אלהים" - הרי בנוי, "והארץ היתה תוהו ובוהו" - הרי חרב, "ויאמר אלהים יהי אור" - הרי בנוי ומשולל לעתיד לבא ע"כ לשון הב"ר (ב"ה). והנה מצוין שכמו"כ הראה הקב"ה ל' האבות את המקדש בנוי חרב ובנוי, אצל אברהם במש"כ ויקרא אברהם שם המקום וגו' (כ"ד תיאורו אלכס וירא גניו) וכן לגבי יצחק דרשו כן חז"ל (ב"ר תולדות ס"ה כ"ג) על הפס' "יראה ריח בני וגו", ואף לגבי יעקב (שם וירא ס"ט ט) על מש"כ "מה נורא המקום הזה", וכדלקמן.

ובאמת המלך הזה של הבנין והחורבן שהטמין הקב"ה בכריאה, שדווקא בתוך החורבן צומחת הגאולה, כמו הגרעין שהיה שולל ודווקא אחרי שנוקב צומח לאליל גדול ומפואר, הרי אותו עברו שלשת האבות. שאברהם שזכה לבן לאחר מאה שנה ונצטווה לעוקדו, כביכול נחרב הבנין שאליו זהה, אבל דווקא משם הוא התעלה לדרגת 'אתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה'. וכן אצל יצחק, שכביכול נחרב בזה שאיבד ראייתו והיה לעוור, דווקא מה צמחה לו הישועה, שכל מה שיעקב הצליח לקחת בערמה את הברכות הרי היה זה בזכות שיצחק היה סומא, שהרי אם לא היה כן כבר היה נותן את הברכות לעשו כמו שהוא סבר. וביעקב שהיה צריך לברוח מפני עשו אחיו, דווקא בזכות זה זכה לראות מראות אלוקים ולהגיע לבן כדי להקים יב' שבטים מהאמא, נמצא שתהליך חרבן בני העולם האישי שלהם הוא זה שהביא אצלם לבסוף את הישועה, כי זה הוא מהלכו של הנהלים.

ובאמת נראה עוד יותר מזה, שישנם שלשה בחינות בבית המקדש, א' שהוא מקום המורא, ב' הוא מקום הברכה, וג' שהוא מקום האון והכח לכלל ישראל. ובאמת שמדויק בדרשות חז"ל שם המשל תהליכי שלשת האבות עברו, שבאברהם דרשו מן הפס' "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה" הרי בנוי, "אשר יאמר היום בהר" הרי חרב, "ה' יראה" בנוי ומשולל לעתיד לבוא כמ"ש - "כי בנה י"י ציון נראה כבבוד", דהיינו שבזכות החורבן האישי של אברהם שממנו זהה לדרגת 'ירא אלוקים' זכינו למורא המקדש. וביצחק דרשו מהפס' - "יראה ריח בני" הרי בנוי, "שדה" הרי חרב, "אשר ברכו ה'" בנוי ומשולל לעתיד לבוא כמ"ש "כי שם ציוה י"י את הברכה חיים עד העולם", שהינו שבזכות החורבן האישי של יצחק זכה שילכו הברכות ליעקב ולא לעשו, ומזה זכינו שבת המקדש יהיה ל'מקום הברכה', וביעקב דרשו ממש"כ - "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה" זה בנוי, "ואין זה" הרי חרב, "כי אם בית אלהים", בנוי ומשולל לעתיד לבא, כמ"ש "כי חזק בריחי שעריך", דהיינו שבזכות חורבנו האישי של יעקב שהיה צריך לעזוב הכל בין רגע ולברוח מפני עשו אחיו, זכה להקים מראשית אונתו את יב' השבטים, 'בית יעקב', ובזכות זה זכינו "כי חזק בריחי שעריך", שהיה מקום זה לנו לאון ולכח. ואולי זה המכוון בדברי חז"ל שאברהם קראו ר' יצחק קראו שדה, יצחק קראו ר' יעקב קראו בית' (מדרש תהלים פ"א, ב), והבן.

וכל בגד וכל כלי עזר וכל מעשה וכל כלי עץ תחטאו (לא.ג)

דעת רש"י (שבת פד:) דפשוטי כלי עץ אין להן טהרה במקוה (אף אם חזרו למדרס שמקבלים טומאה), וז"ל, דכי כתיב טבילה בפרשת רצעים ובפרשת מדיו כתיבא כו', אבל פשוטי כלי עץ שלא נכתבו שם לענין טומאה, לא ילפינן להו טבילה, וכ"כ הרמב"ם פ"א ממקואות, המפץ אינו ככלל הכלים המקבלים שאר כל הטומאות לפי שאינו כלי קיבול אינו מכלל כלי עץ האמורין בתורה, והואיל והוא רשוי למשכב נתרבה לטומאת מדרס בלבד דין תורה כו' שאין מתטהר במקוה אלא הכלים האמורין בתורה. מאידך דעת התוס' והראב"ד, דפשוטי כלי עץ דחזו למדרסות נכללים בקרא ד"וכל כלי עץ תחטאו".
בגדה מט. תנן כל המטמא מדרס מטמא טמא מת. ופרש"י שאין לך כלי הראוי למושב הזב שאין שם כלי עליו וראוי לקבל כל פירושו. וצ"ב א"כ למה אינו נכלל בקרא ד"וכל כלי עץ תחטאו". ובשלמא לדעת הרמב"ם (פכ"ג מכלים) דדין זה אינו מה"ת ניחא, אולם לדעת רש"י שהוא מדרסיא (שבת פד:) וגם שגדוד דשם כל עליו, קשה. וצ"ל דסבר רש"י דכל שאין לו בית קיבול אינו נכלל בכלי עץ של הפרשה, וראוי למדרס משוי ליה כלי לענין שיכלל בפרשת משכב ומושב בלבד (וסבר הדעת לא נתחדש

השבונו או קוראים בע"ה על ענייני רוצח. במאמר שלפנינו נעסוק במה שנוגעים עניינים אלו בזמן הזה.

בש"ת צמח צדק (הקדמות) סי' קיא דן, באדם שרצח וידוע מיהו הרוצח, האם הקרובים מחוייבים מדין גואל הדם לרדוף אחרי הרוצח להעמידו לדין. וכתב שם, יראה דיש לכוף לקרובו של הנרצח שיהא רודף אחר הרוצח להעמידו בדין, מהא דאיתא בסנהדרין פרק נגמר דין ק"ה גואל הדם הוא ימית את הרוצח מצויה בגואל הדם כו', וזה פשוט מן, שאם אין הוא עצמו יכול להמיתו ויכול להמיתו ע"י אחר ע"י הוצאת ממונו, שצריך להוציא ממונו על זה ככל מצות עשה שבתורה. כמו תורה שחייב אדם ללמוד את בנו, ואם הוא אינו יכול ללמוד צריך לשכור לו מי שילמדנו. וכן חייב אדם למול את בנו, ואם הוא אינו יכול למול ואין מי שרוצה למולו אלא בשכר, חייב ליתן שכר לאחר שימול את בנו. הוא הדין נמי מצוה זאת המוטלת על גואל הדם להמית את הרוצח, אם אין הוא יכול לקיימה אם לא על ידי אחר וע"י הוצאת ממונו, שאם אין הוא יכול לקיימה אם יש לו ואי אפשר בענין אחר. ומסיים שם, אבל היינו מה שהוא חוק קבוע ליתן לשופטים ושוטרים ולסרדייט והדין הוא ליתן כו'. וכן הוא שאותן הוצאות היתרים על הרגיל, כגון שכר מליצות ושחדים, יתנו מתוך הקהל כדי לגדור הפרצה, שאם [הם] לא יהיו נוקמים מן הרוצח, יהיה דמן של בני ברית ח"ו כהפקד, ויסיפו לעשות כאלה ח"ו, והרי כל עוברי דרך בסכנה זו הם, לכך צריכים כולם לסייע לזה. וכן נהגנו פעמים הרבה ועשינו עם פרנסי הדור שהיו מעמידים גואלים לרדוף אחר הרוצחים. ואפילו לפעמים כשהיינו יודעים שלא נוכל להוציא מכא אל הפועל להנקם מן הרוצח, אפילו הכי היינו מעמידים גואלים לרדוף אותם כדי שיהא מפורסם שאין דמן של בני ברית הפקר הוא.

ובתשובת חות יאיר דן בארוכה אם מותר לגואל הדם להרוג רוצח בזמן הזה (ואיזה ימיי ברוצח ישראל והוצח צדק משמע דימיי ברוצח נין). וכתב, אפילו אם נאמר שהתורה נתנה רשות לגואל הדם להרוג ע"י כ"י חכם לבבו ורדיפתו אחריו, ומעתה ה"ל דין תורה במשפט סנהדרין, לא ניתן לו רשות למסרו למלכות, שאפילו בעסקי ממונו לא נעשה גויים פלילים כ"ש בעסקי נפשות. ובהמשך דבריו, מיהו רוצח דבזמן הזה דבטלו דיני נפשות, אפילו הורג במזיד לא יפה כחו של ג"ה מכח סנהדרין וכל בתי דיני ישראל. וז"ל עוד, דאפילו בזמן הסנהדרין מ"ש בקרא גואל הדם ירצח הרוצח היינו אחר שיצא דינו למות בסנהדרין, רצונו לומר שהוא חייב מיתה רק ש"מ א"א להימנו מצד חסרון התראה או עדות מיוחדת. אמנם בהמשך הדברים כתב, רק מאמר אותו חכם שאסור להשתדל עבורו להצילו לכאורה לא דבר ריק הוא וכו', ועוד אפשר לומר דכל שנתפס על דבר רציחת נפש ישראל אלו ה"ל סנהדרין היה מצוה לכל אדם להציל את רציחתי בל"ד לקיים ובערת הרע מקרבך, ובזמן הזה שאין בדינו ע"כ"פ לא נפעל להצילו וכמ"ש חכמים אף הם מרבים ושופכי ימים בישראל. וכ"כ גם רעק"א בהגהות לשו"ע או"ח סי' קנו, שאסור לסייע ביד רוצח להצילו משפט הגויים אע"פ שהצילו לא היה חייב מיתה בלי התראה.

ובענין גלות בזמן הזה. כתב רעק"א בתשובה (תניינא סי' א), נראה דמעיקר הדין החיוב גלות רק בזמן שיש עיר מקלט שיגלה וישב בערי המקלט, וכמו שנראה כן מלשון הרמב"ם רפ"ה מה"ל רוצח, וכנראה דמשום זה לא נזכר שיש גלות בכלל ובפרט. ובאמת שזכר דין גלות בשו"ע י"ד סי' שלו אדם וחייב דיני שמים. ואם המית, ונודע לו שיש, גולה על ידו. אמנם, יעני' תשובת מהר"ם לובלין סי' מג וסי' מד ז"ל לכפרה. לבראית חולי גופו ראתי להקל מעליו הגלות רק שיגלה למקומות אשר סביבותיו הקרובים כאשר רשום בגליון התשובה שרשמתי לו. וגם בכל יום ב' וה' יגלה מהכפר לתוך הקהל הסמוך לו לקבל ויודיע ומלקות וימית הכל רשום למטה. דהיינו בראש ילך לק"ק אוסטר' וישכב תחת מפתן ב"ה בשעת יציאה מ"ה וילקה ויתורה. ולק"ק וויניציא"ה גם כן ואחר כך ילך לק"ק זסל"ב ולק"ק אסטריפאל' ולק"ק סינאווי' ויעשה גם כן כ"כ. וכן בק"ק קאסטנטני'.

ואיתא בספר חסידים (כת"י פארמא) סי' קעה, רוצח צריך להיות נע ונד בארץ ה' שנים כנגד ה' נע ונד נע ונד נוד. ד"א ג' שנים נע ונד תהיה בארץ וכתוב ויהי נע ונד בארץ וכתוב וישב בארץ נוד.

עוד כתב בספר חסידים שם סי' קעז עה"פ (הושע ב. א) מכה נפש בשגגה בבלי דעת והיו לכם למקלט מגאל הדם. וז"ל שם, בשגגה מבלי דעת והיו לכם - סופי תיבות היתום. למקלט מגואל הדם - סופי תיבות למפרע מלט. אם הרג האב מלט יתום, פרנס - תלמידי כ"י שלא יתו נפרעין מהרה ממנו, כי יש אדם שאינו חי אלא בשביל אחרים שנהנים ממנו.

טהרה במקוה).

והנה כלי עץ הוקש לשק (ויקרא יא.) ודרשו, מה שק מיטלטל מלא וריקן, אף כל מיטלטל מלא וריקן. ונפק"מ, א. דפשוטי כלי עץ אינו מקבלים טומאה, ב. דכלי עץ הבא במידה (ואינו מיטלטל מלא מחמת כובדו), אינו מקבל טומאה. ומ"מ הדין הוא דפשוטי כלי עץ הראויים למדרס מקבלים טומאה (בכורות לח.). והנה לא נתבאר להדיא מה הדין בכלי עץ הבא במידה שראוי למדרס, אם נאמר דדין דחזי למדרס לא הוקש לשק ומטמא אע"ג דאינו מטלטל מלא, או לא. התוס' (שבת מד:) כתבו דמטמא, ומדברי רש"י עולה דאינו מטמא.

ונראה לטעמייהו אלו, דהתוס' דסברי דפשוטי כלי הראויים למדרס נכללים בפרשת כלי עץ (ולכן יש להם טבילה), נמצא בדפנות כלי עץ עצמה, פעמים דלא בעי דומיא דשק (היכא דחזי למדרס), וא"כ גם כלי עץ הבא במידה היכא דחזי למדרס לא בעי דליהו דומיא דשק. אולם לדעת רש"י, דחזי למדרס שמירס, לפרשת משכב ומושב ולא לכלי עץ (דפסוק זה אין לו טבילה), א"כ לעולם לא מצאנו דכלי עץ ממש, שיש לו בית קיבול, אינו צריך להיות דומיא דשק, ולכן סבר דריק הוא בא במידה אינו מקבל טומאה.

עטרת חסידים

מושנת החסידות על פרשת השבוע

להיחלץ חושים לפני ה'

צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדוני דובר וכו'.

...

איש ישראל אינו לבד, כי הוא יסוד איתן אמונתו אמונת אומן וצדיק באמונתו יחיה, שהוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים עילת העילות וסיבת כל הסיבות ומשיגה לטובה בפרטות על הנבואים ומין האנושי כפי אשר ללמדנו בכבשן היכלה של החסידות, בכל מצב בין בטיבו ובין בעקו הרי שהקב"ה עומד אחר תכליתו ומשיגה בעינא טבא מבין החלונות, לית אתר פנוי מיניה וקל מסתתר בהעלם גדול של העולם הזה.

תפקיד האדם - כהאירוי עניינו ספרי היראה - הוא שהאדם ירחיק" עם הקב"ה, לשנת" הקב"ה במעשינו ומקרינו לחיות עם שותפנו נסתר זה, ולזכור שהוא הוא הדומנטי בינינו, והוא המחיה את הכל לגלות הסתר הגדול הזה ובה נפרדו כל המסכים המבדילים כמו שגילה לנו רבינו בעש"ש הק' בפסוק ואנוכי הסתר אסתיר ומשלנו הנוגע, וכך מתאמרא בי בדרשא לבאר אסתי ה"תנאים" כן: "העומד מצד בנו / בתו" - דברים כהווייתן, האדם אינו אלא יעומד מן הצד" והקב"ה הוא המתחיל והגומר הכל. ועובדא אחת מיני רבות מצדיקי עולם מל"ק הרה"צ מהר"א פיינסק קרלין זצ"ל, שהיה הולך ברחוב כבביתו בגפו ונפשו פעם א' מחסידיו צונקן כך לבד, וישאלהו הרה"י הולך לבד .. ענהו הרבי זצ"ל בפשטות: 'לא, איני הולך לבד, ואני תמיד עמו' ...

כאשר האדם חי בזה ומקיים סימן ר"ל בכל דרכיו דעהו' בזמן הפשוט, אזי בניקל לו להתעלות עוד יותר, למעלות הצדיקים ההולכים לפני אלוקים' כלשון הרמב"ם במורה בביאו הרמ"א בפרסו מפת הגהותיו על השלחן הרחוב "שוית' ה' לנגדי תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני אלוקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כשישבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקורבניו, לדבורו במושב המלך, כל שכן שישים האדם אל לבו שהמלך לבו שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' מידי יגיע אליו היראה וההכנעה כפחד השם יתברך ובגשתו ממנו תמיד". ומפורסם מה שהוסיף הרב בעל התניא בשו"ע שלו: "ואם לא יגיע אליו מיד, יעמיק הרבה בענין זה עד שיעיף אליו, וגם ישוב בתשובה שלמה על כל עונותיו, שהם המנועים ממגיע אליו היראה כמו שכתוב: "ועונותיכם היו מבדילים וגו'".

בימים האלו בהם אנו מחייבים ומזהקים את הקשר העז והחוק של קודש אבריו הוא ושכינותה, משפרים ומייעלים הקשר ומתבוננים ה' ומנסים להצטער בצער השכינה הקדושה' הרי שהאדם שחי עם בוראו תמיד אינו אלא מינה בשעה שהאדם מיצר בעולם הזה שכינה מה הוא אומרת קלני מראשי קלני מזדוני, כי צערך וצער השכינה חד הוא, הרי בוראך נמצא אע"פ בכל מצבך, וממילא ראוי לכל ירא שמים להיות מיצר ודואג על חרובן בלי..."

בפרשת שב ג' ובני ראובן מצינו לכאורה תמיהה רבתי, והיא - האריכות וכפל הדברים, כאשר רואה ותמה כל הלומד וקורא פרשה זו, והדבר צריך ביאור.

ומבאר בספרן של צדיקים ושמעתי בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע - דדבר זה היינו יסוד גדול בעבודת השם, שהאדם צריך לחיות תמיד עם ה' באמונתו, והחי עם בוראו שם שמים שגור על פיו ועל כל פעולה שעושה נמלך בקונו תחילה, ומבקש רחמים שיצליח בה, ומכיר בכך שהכל נעשה בעזרת ה' ועל פי רצונו, וכל מה שבא עליו מטוב ועד רע - מן השמים בא, ואף אם בתחילת דרכו קשתה אמונתו - מ"מ 'האמנתי כי אדבר' - ו"ה דיבורי תבוא האמונה, כי הדיבור פועל הרבה בקדושה".... ויורגל את עצמו לומר בתוכיות ובפנימיות הלב ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה' (בעש"ט מהר"א מליצנסק).

והאריך בזה השלי"ה הק' בשער האותיות את א' (מו וא"ל) והנה זה כל פירושה בקצרה: "בכלל דביקות האמונה, שיאמר על כל פעולה שרוצה לעשות, אפילו לזמן קרוב, יאמר: אעשה זה אם ירצה השם, הן שיהיה דבר גדול או דבר קטן, וסימנך 'עצת ה' היא תקום' (משלי יט, כא), 'היא דבר שייתב אים' ירצה השם, ואז 'תקום' ו"א"ה מקום כבודו' (קדושת כתר מוסף שבת וי"ט)... וכן בכל פעולה ומלאכה שעושה הוא בבחירתו, הן דבר מצוה הן דבר רשות, יהיה שם שמים שגור בפיו, כגון אם בונה איזה בנין, או קונה כלי, או עושה חשבון...

ומרחיב בזה בלשון קדשו בזה בכמה מקומות (ע"ע דרך חיים ותוכחת מוסר פר' בהעלותך) ובזה מסביר ענין שם שמים שגור על פיו' שדרשו חז"ל על הגמרא ביוסף הצדיק כ"י ה' אתו', שחלילה וחס לומר שיוסף הצדיק הזכיר שם שמים לבטלה, אלא שכל מעשיו היה עושה לשם קונו ועל דעתו (וע"ע במפרשי התורה בפי' וישב ויאס'ס). וכן אבינו יעקב ניכר בקולו קול יעקב במה שאמר 'כי הקרה ה' אל לפני', וכן כתבו רבותינו הקדמונים בספרי יראה, וביניהם בספר מנורת המאור (נדפס בסו"ס ראשית חכמה ומשם בארה בליקוט נפלא בנהא עניינא בגליון נחלת יעקב יהושע): "לעולם אל יאמר אדם לעשות דבר אלא בעל המקום (אם ירצה השם) שנאמר רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום", והבט נא וראה דבר פלא להנשר הגדול רבינו הרמב"ם בנוסח הכתובה (פולא יום וחליצה ד. א) כאשר הבעל הרמב"ם לפלח וליוון איתתיה, כותב בהאי לישנא 'ואנא במימרא דשמיא אפלה ואוקיר'...

ובספר הזכירה (ה' שם) מביא 'סגולה ודביקות האמונה לומר על כל דבר 'אם ירצה השם' ... ובזוהר כתב, כי אם: שמוציא מפיו שעושה לשם שמים בזה מסלק כל החיצונים על תשרה באותו מצוה או מעשה' (וע"ע נועם שיח בספר 'תולדות יצחק פ' תוריע).

וזהו גם ענין האריכות כאן, שמשמרה"ע טען לבני גד ובני ראובן, לא כן כמו שאמרתם, 'ואנחנו נחלץ חושים' כי אם: 'אם תחלצו לפני ה', ועבר לכם כל חילוף לפני ה', ונכבשה הארץ לפני ה', והיתה הארץ הזאת לכם לאחוז לפני ה' / - ואכן: ויאמר בני גד ובני ראובן, ועבדיך יעברו כל חילוף

הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זי"ע

כ"ח תמוז תקס"ו

אבי, נטלתי ידי לסעודה ופעלתי את הישועה...

כוחה של מלוה מלכה

אך רבי אלעזר שעניו היה, לא החזיק את הסגולה לעצמו בלבד, אלא מצא סימוכין לכך שכל יהודי יכול לפעול ישועות בסעודת מלוה מלכה.

וכך נמצא משמו - בכתבי רבינו הרה"ק רבי אלעזר מדזיקוב זי"ע, וכך מובא בספר "גא אורות" כי הרה"ק רבי משה יצחק מפשעווארסק זי"ע "דא דברי תורה בכת"ק מהרה"ק רבי אלעזר מדזיקוב, שהיה מונח אצל (נכדו) הגה"צ רבי דוד הורוויץ אבד"ק פשעעלאוו, והיה כתוב שם בשם הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק, שיש בשלושה זמנים בשנה עת רצון להתפלל [היינו, על דברים גשמיים]. הא' בעת סעודת מלוה מלכה, הב' ביום שמיני עצרת, והזמן הג' הוא תנוכה [או אחרון של פסח].

והסביר הדבר [או הרה"ק מליזענסק או שהיא הוספת הרה"ק מדזיקוב], במשל למלך שבא לבקר בעיר אחת, ואף שתושבי העיר עניים היו, אף-על-פי-כן טרחו ועמלו להכין קבלת פנים וסעודה מפוארת כראוי וכנכון לכבוד המלך על צד היותר טוב, עד שלא ניכר גודל דוחקם ומחסורם. אבל כשהגיע הזמן שהמלך עמד לעזוב וללכת לדרכו, אז נפלו לפניו והתאוננו על גורלם המר ועל גודל עניותם, והתחננו לפניו לחסו ולחמול עליהם וליתן להם די מחסורם ולספק צרכיהם. והנמשל הוא, שבשבתות השנה או בחגים כאשר המלך ית"ש מופיע אצלנו ביקרו, אנו מכבדין אותו ביקר גדולה וכבוד ותפארת, ואינו ניכר המחסור והלחץ זו הדחק השורר אצלנו. אבל במוצאי"ש וכן בשאר זמנים הנ"ל שיהו ימי אחרון של החג, כאשר עומד המלך יתב"ש להיפרד מאתנו, אז מסוגל העת להתפלל ולבקש ממנו כל הצטריותנו, "עכ"ל.

כעשרים שנה כיהן רבי אלעזר בקודש על מקום אביו, עד אשר נסתלק לבית עולמו ביום כ"ח תמוז תקס"ו, והובא למנוחת עולמים בחדר הקדמי לפני אהל אביו, שם נטמנו עוד מאחיו וגיטיו בני המלך, לדאבון לבנו מאז השואה לא חודשו אותן מצבות, למרות ניסיונות שנעשו לשם כך, ואבן אחת ממצבתו של רבי אלעזר מונחת שם בקרן זוית שלא במקום, אשרי מי שסייע בעד כבוד הצדיק זת"ע.

מראפשיץ בעצמו להתלוות אליו. בדרכם שפך רבי אלעזר את לבו לפני מלווהו הגדול, בתחילה אמר לו: "אל נא תספר לאיש אודות מצבי הרוחני השפל", ובהמשך אמר לו: "חושש אני משום גזל, שכן כולם מתייחסים אלי בכבוד, מתוך הערכה לאבי הקדוש, בעוד שיועד אני בעצמי שאיני מגיע לקרסוליו, ומה לי להתהדר בנוצות זרים..."

לפי המסופר בספר "גא אורות", עוד בעיירה הראשונה בה דרכו, בזשילין הסמוכה לליזענסק, התאספו היהודים לקבל את ברכת הצדיקים ולהרים את תרומותיהם. הבחין מר"ן מראפשיץ שרבי אלעזר דילג על בעל האכסניא ולא האציל עליו ברכה, משאשאלו לפרש הדבר, ענה לו: "הוא אינו זקוק לברכה, כי אבי אמר לי שאותו הוא יכרך בעצמו" נגש מר"ן מראפשיץ: "אכן? אביך מתגלה אלך מעולם העליון, א גוט'ן טאג", כלומר, שאם כן מיותר אינו זקוק כלל לעזרתו, והוא שב על עקבותיו לביתו שבראפשיץ.

עת לענווה ועת לגאווה דקדושה

ובמקום ענוותנותו שם אתה מוצא גדולתו. היה זה בקאזניץ, במוצאי שבת קודש. רבי אלעזר ששבת בצלו של המגיד הרה"ק רבי ישראל מקאזניץ זי"ע, הבחין ברעש שנוצר במקום. 'קוויטל' של 'מקשה לילד' שהיתה שרויה בסכנת חיים, הגיעה בדחיפות לידי המגיד, והמשמשים בקודש ניטו למנוע מהצדיק שמבקש למסור נפשו עבור הישועה, על ידי טבילה במקווה קר, כשהוא לא מסכים להמתין עד שיחמו אותו. מה גם שגופו הטהור היה חלש ביותר, במיוחד לאחר עבודת יום השבת קודש, עד שהיו מוכרחים להובילו במיטה.

באותה שעה נאזר רבי אלעזר גבהות דקדושה, למען בריאותו של המגיד, והוא שלח לומר לו שהוא לוקח את הדבר על עצמו, ואכן בתוך זמן קצר הגיעה הידיעה כי האשה ילידה במזל טוב ונותרה בחיים.

ממחרת, כשכנס רבי אלעזר אל הקודש, שאלו המגיד לפרש הדבר. ענה לו רבי אלעזר: "אבי הקדוש (הרבי רבי אלימלך) ציוה עלי להזהר בסעודת מלוה מלכה, ומשטענתי שקשה עלי הדבר, הבטיח לי אפוא, שחמדי אוכל לפעול ישועות בסעודה זו. ואמש, כשראיתי שהיה פיקוח נפש בדבר, החלטתי להשתמש בהבטחת

בן המלך

ידועים היו בני המלך - הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, במידת הענווה שהנחיל להם אביהם הגדול והקדוש. ודווקא משום היותם מיוחסים אליו ואל שאר צדיקי עולם למעלה בקודש, היתה רוחם שפלה יותר, שכן סבורים היו כי עדיין לא הגיעו מעשיהם למעשי אבותיהם, ועדיין לא הפעילו לשלימות הגדרשת מהם בעבודת ה'.

הרבי רבי אלימלך מכאב במשנתו הטרהורה את ענינה של זכות אבות, השמורה לבניהם של הצדיקים, הוא מציין מעלתו של צדיק שהשיג דרגה זו: 'מחמת זכות אבותיו שהיו צדיקים, ומחמת זכותם חולקים להם כבוד בפמליא של מעלה שיהיו בניהם צדיקים' (נוסע אלימלך, פ"ר במדבר). מאידך הוא מדגיש את חובתו של זה להגביר את מאמציו ולהסתכל תמיד כלפי מעלה: 'צדיק בן צדיק לא ישיגו על זכות אבותיו, לאמר שזכות אבותיו יעמוד לו ולא יתאמן בעבודת הבורא מחמת זה', כי אף הוא 'צריך אימוץ וחיוזק גדול בעבודתו' (שם פ"ר לך). יתר על כן: 'צדיקים שנתקדשו מאבותיהם, אף שהם מלאים תורה ומצות, מחמת זכות אבותם מסייעתם, לפעמים יכולים לבא ע"י פניה וגדלות מזה, ויפלו מהר ממדרגתם' (שם, פ"ר אמו), ולכן חייב בר-אבן להתעלות תמיד מתוך דאגת 'מתי אניע למקום אבותי, שאהיה צדיק כמותם, והכנעה זו יכניס תמיד לביתו, דהיינו בקרבו, ויוכיח עצמו תמיד'. הרבי רבי אלימלך לא רצה לקבל תלמידים המתנאים בייחוסיהם, וכשכא לפניו רבינו הק' מראפשיץ זי"ע לראשונה, לא רצה דברו שלשום עד שהוכיח שאינו מתנאה כלל ביחסו הרם. ואז פתח במאמרו (שם, פרשת קרח): "שזכות אבות הוא דבר גדול ועומדת לו לאדם בשעה שהוא רוצה לעבוד את ד' שיהיה לו סייעתא מן השמים לעשות המצוה בשלימות, וזאת אינו אלא כשלא לקח מעלת היחוס לצד אחר, אזי בוודאי עומדת לו לעבודת הבורא".

בדרכו זו צעד בנו הגדול הרה"ק רבי אלעזר, שלאחר הסתלקותו של האב היו מבין התלמידים שדבק בו, אולם הוא שמר על ענוות רוחו ולא החזיק טובה לעצמו. לאחר ששררה העניות בביתו, הציע לפניו מר"ן מראפשיץ, לטובב בקיולות ישראל ולאסוף דמי 'מעמדות' מחסידים. "מי תלין לו כסף?" - תמה רבי אלעזר בענוות רוחו. התנדב אפוא מר"ן

עטרות של שבליים

פלאות ופירפאות

המניעות והעייכותים בדרך אל הצדיק

וַיֵּצְאוּ מִשָּׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל נְשֵׂי אֵי הָעֵדָה לְקַרְאֵתָם אֶל מַחֲזִיק לַמִּצְוָה (לא, יג).

בספרו "מכתם לדוד" כתב הגה"ק רבי דוד שפערבער זצ"ל מבראשוב לפרש בזה הלשון:

"יש לומר על דרך דרוש, על פי מה ששמעתי מפי אדמו"ר בעל אמרי יוסף זצוק"ל (- הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא זי"ע) בשם ר' שלום מבעלזא זצוק"ל, במה שכתב רש"י ז"ל פרשת יתרו 'אם אין אתה יוצא בגיני צא בגיני' כו', ח"ו שגר צדק כיתרו היה מבקש כבוד, אלא שההולך לקבל פני רבו, עומד השטן נלגדו כמנה מניעות [כעין שמנינו באברהם אבינו ע"ה בלכתו לעקור את בנו כפונאר מדרש (תנחומא וירא כב)]. ולולא שהצדיק מרגיש ומסייע לו במינות לא היה יכול לו, ויתרו היה לו מניעות גדולות ושלח למשה שיצא לקראתו לסייעהו שייגע למחוח חפצו.

ובנסיעי על חג השבועות לאדמו"ר בעל לקט עני צוק"ל (מקאסוב), ובערב החג בנסעי מקאלאמנעא לקאסוב באם הדרך עמדו הסוסים מלכת, אף כי גדולים וחזקים היו, ולא העוילו שום האות, וכבר ניטו צללי ערב, ומורא על ראשינו שח"ו נשאר ביום טוב על פני שדה, ופתאום החלו הסוסים לרוץ, ובעוה"י

יושב ובוכה, אמר אוי לי שנותרתי לבדי. כשמתה מרים לא בא אחד מישראל אצלנו אלא אני ואהרן ובניו ועמדנו לפני מטתה ובכינו עליה וספדנוה וקברנוה. כשמת אהרן נתעסקתי אני ובני ועמדנו לפני מטתו, אני מה תהא עלי, מי יעמוד עלי בשעת מיתה, לא אב ולא בן ולא אח ולא אחות, מי יבכה עלי, באותה שעה השיבו הקב"ה, אמר לו אל תירא, הריני עומד בעצמי וקוברך בכבוד גדול, שנאמר (ויביתם לו, ו) ויקבר אותו בגי, וכשם שנתעלמה מערה של אהרן ולא נודעה כך לא תודע מערה שלך, שנאמר (שם) ולא ידע איש את קבורתו, וכשם שלא שלט מלאך המת באהרן אלא בנשיקה, כך אתה לא ישלט בך מלאך המת ותפטר בנשיקה שנאמר על פי ה', מיד נתישבה דעתו של משה".

אמנם בפרשת חקת כתבו שם, כי מיד לאחר מכן נתגלתה מערת קבורתו של אהרן לבקשת בני ישראל, וז"ל: "כיון שירדו משה ואלעזר מן ההר נתקבצו כל הקהל עליהם אמרו היכן אהרן, אמרו לו מת, א"ל היאך יכול מלאך המות לפגוע בו אדם שעמד במלאך המות ועצרו שנאמר (שם י, יג) ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, אמרו להם אם אתם מביאין אותו מוטב ואם לאו אנו נסקל אתכם, באותה שעה עמד משה בתפלה ואמר, רבונו של עולם, הוציאנו מן החשד, מיד פתח הקב"ה את המערה והראהו להם שנאמר (ממדבר כ, כט) ויראו כל העדה כי גוע אהרן".

האם גם באהרן הכהן ע"ה לא ידע איש את קבורתו?

וַיַּעַל אֶהָרֶן הַכֹּהֵן אֶל הַר הָהָרַעַל פִּי ה' וַיִּמַּת שָׁם בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ (ג, לה).

בילקוט שמעוני (בפרשתנו) איתא: "וכיון שראה משה כבודו ושבתו של אהרן שמתו נתונה ברומו של גולם והקב"ה ומלאכי השרת מקיפין אותו וקשרו עליו מספד גדול, מיד היה

לתגובות הערות והארות:
10atarot@gmail.com

מרכז מוסדות דז'יקוב בא"י
רח' האיילות 20, גבעת זאב

העלון השבוע נתרם
לע"נ האשה הצדקנית מרת אילה הינדל
בת ר' יחזקאל שרגא ע"ה
תנצב"ה

